

Ikinuori Kettujen iskuryhmä Islannissa 1.–5.6.2015

Maanantaina 1.6. ICELANDAIRin lennolla FI343 suuntasi joukko Vanhoja Kettuja katsomaan, miltä viikinkien ja satujen ihmemaan Islanti näyttää ja kuinka se luissa ja ytimissä tuntuu. Ryhmän vahvuus oli 21 henkeä, jotka Leena Tamlander-Pulli johti tutulla jämäkkyydellä koneeseen. Lento sujui luonnikkaasti maksuttoman tarjoilun puuttumisesta huolimatta, jokainen sai silti pientä korvausta vastaan itselleen Islannilta maistuvaa suuhunpantavaa. Kone laskeutui Keflavikin lento-kentälle ja aulassa odotti bussinkuljettaja **Old Foxes** kyltin kanssa, joten hän johdatteli meidät bussille, paikallisopas ei ollut vaivautunut vastaanottamaan meitä. Tilanteen selvitti Leena, joka oli käynyt aikaisemminkin tässä maassa. Matkalla Reykjavikiin hän kertoi paljon mielenkiintoisesta Islannista.

Majoittumisen pienten sekaannusten jälkeen lähdimme joukolla syömään kulman taakse viehättävään Geysir Bistron. Nälkäinen, ei nälkiintynyt, ryhmämme söi mm. Päivän kalaa (taimenta), Päivän keittoa (kasvis- tai hummerikeittoa), simpukoita, lammasta, hummeria, turskaa, hampurilaisen yms. Ruoat olivat todellista lähiruokaa, koska kaikkien raaka-aineet saadaan Islannin vesiltä ja mantereelta.

Seuraavana päivänä **tiistaina 2.6.** oli paikallisopas Anna Maria Geirsdóttir paikalla. Anna Marialla on islantilainen isä ja suomenruotsalainen äiti. Kotikielenä oli ollut ruotsi ja Anna Maria oli asunut Tammisaaressa nelisen vuotta parikymmentä vuotta sitten, joten suomen kielikin sujui. Matkalla Hallgrimskirkjan kirkkoon hän kertoi Islannista. Saari lepää kahdella mannerlaatalla, Pohjois-Amerikan ja Euraasian jatkuvasti liikkuvilla laatoilla, siksi maan pinta kasvaa noin 2,5 cm vuodessa. Ensimmäiset asukkaat ovat 700-luvulla maan löytäneet viikingit. Ilmasto oli silloin paljon lämpimämpää kuin nyt, monet totesivat maan asumiskelpoiseksi. Viikingit olivat nuoria seikkailijoita ja löytöretkiltä Irlantiin ja Skotlantiin tuotiin naisia vaimoiksi. Islannissa on nyt 321 000 asukasta, josta noin 120 000 asuu Reykjavikissa. Ja sana rey tarkoittaa savua, joten Reykjavik tarkoittaa savulahtea.

Hallgrimskirkja, Hallgimurin kirkko, on nimetty islantilaisen runoilijan Hallgimur Péturssonin mukaan. Kirkko on 75m korkea betoninen rakennus, jonka rakentaminen aloitettiin jo 1945 ja se vihittiin 26.10.1986. Arkkitehti Guðjón Samúelsson. Kirkossa on hienot saksalaiset urut ja mielestäni ainutlaatuiset kääntyvät kirkonpenkit. Jumalanpalveluksessa istutaan kasvot alttarille päin, mutta urkukonsertissa käännetään noja ja siten nähdään urkuri ja urut. Kirkossa on paljon musiikkitapahtumia, meidän siellä käydessä kuoron harjoittelu kuului sakastin suunnasta. Sitten ajoimme korkealle mäelle, jossa sijaitsee kaupungin lämminvesisäiliö. Perlan- (Helmi) nimen rakennus on saanut katon pallomaisesta muodosta. Se on koko kaupungin lämminvesisäiliö, sen ulkoparvekkeelta oli upea näköala yli kaupungin. Islannin Kansallismuseo oli mielenkiintoinen paikka, jossa kahdessa suuressa salissa oli havainnollisesti pantu esille esineistöä ja tiloja Islannin värikkästä historiasta. Rakennus on

valmistunut v1950 mutta museo oli perustettu jo 1863. Todettiin, että kyllä tämä museokierrospläjäys avasi historiaa.

Kansallismuseon jälkeen ajoimme kuuluisan kuvanveistäjän Asmund Sveinssonin museon ohitse (ikävä kyllä vain ohitse ilman pysähdystä), näimme parlamenttitalon, Pohjola talon (arkkitehti Alvar Aalto) sekä nk. Valkoisen eli Höfdin talon. Se oli ollut Reaganin ja Gorbatsovin tapaamispaikka syyskuussa 1986. Talossa kuulemma kummittelee (nuori nainen). Tarina ei kerro, näkivätkö kyseiset herrat hänet, me emme kyllä nähneet. Pikaisesti käväisimme Harpassa, joka on vuonna 2011 valmistunut upea kongressi - ja konserttitalo. Suunnittelu tanskalaisen Henning Larsenin toimisto. Julkisivun on suunnitellut tanskalais-islantilainen taiteilija Olafur Eliasson. Julkisivu onkin vaikuttava, lasi-ikkunoita, joista heijastuu taivasta ja eri värejä. Rakennus vihittiin käyttöön elokuussa 2011. Leena kerkesi kysellä konserttimahdollisuuksia ja selvisi, että torstai-illan Islannin sinfoniaorkesterin konserttiin saisi vielä lippuja. Päätimme palata asiaan seuraavana päivänä.

Sitten suuntasimme kohti Sinistä Laguunia. Blue Lagoon (isl. "Bláa lónið") on geoterminen kylpylä 47 km Keflavikin suuntaan. Se on yksi Islannin suosituimmista nähtävyyksistä, siellä käy lähes miljoona ihmistä vuodessa. Sen kyllä ymmärsi altaassa ollessa, siellä kuului runsas kielten sekamelska: englantia, japania, puolaa, espanjaa, venäjää, saksaa ja suomea, ainakin. Rannekkeiden kiinnittämisen jälkeen suunnattiin pukuhuoneisiin ja suihkujen kautta noin 37–50 asteiseen veteen lillumaan. Leena oli kertonut ihoa nuorentavasta valkoisesta savesta ja kun havaitsimme sen jakelupaikan, olimme kohta koko kettulauma valkonaamoja rentouttavassa vedessä. Kylpemisen jälkeen nautimme virvokkeita ja välipalaa kylpylän kahvilassa. Kamerat rapsivat tiheään tahtiin kuvia höyryävästä allasalueesta. Paluumatkalla joukkomme oli raukean hiljainen.

Keskiviikkona 3.6. matka suuntautui nk. Kultaiselle kierrokselle Reykjavikista koilliseen. Matkalla Anna Maria kertoi Islannin talouselämästä ja luonnosta. Turismi on suurin tulonlähde, kalastus seuraava, maassa on myös alumiiniteollisuutta. Lintukanta on runsas, noin 300 eri lajia. Tyypillisiä merilintuja ovat myrskylintu, lapintiira, lunni, pohjankiisla, ruokki ja suula. Kottaraisia on ympäri vuoden, lisäksi esiintyy kapustarintaa, mustarastaita ja viime vuosina on Islantiin löytänyt myös jokunen pääskynen. Ensimmäisten asukkaiden tullessa luonnonvaraisena eläimenä oli napakettu eli naali. Norjasta tuotiin poroja, jotka elävät nykyään vapaana Pohjois-Islannissa. Kotieläiminä on paljon hevosia ja lampaita, joista saa hyvää islantilaista villaa. Ja villoista taas tehdään upeita neuleita ja kankaita. Merissä on valaita ja hylkeitä. Suolaisen veden kaloja on havaittu kaikkiaan 293 kalalajia. Tärkeimpiä syvämeren kaloja ovat turska, kolja, punasimpu ja seiti sekä taimen. Ravut, hummerit, kampasimpukat ja islanninsimpukat ovat tärkeimmät äyriäiset ja simpukat. Piikkinahkaisista pyydetään merimakkaroita ja merisiilejä.

Ajoimme [Mosfellsbær](#) - laakson läpi, joka on Islannin Nobel-kirjailijan (1955) Halldór Laxness synnyinkylä. Ensimmäinen pysähdys oli Þingvellir/ Thingvellir, joka on kuuluisa kahdesta syystä: se oli Islannin parlamentin eli alltingin kokoontumispaikka 900-luvulta alkaen, ja se on geologisesti mielenkiintoinen alue maankuoren liikkeiden ja

tulivuoritoiminnan takia. Siellä saattoi omin silmin nähdä, kuinka syvä ja leveä kuru on syntynyt kahden eri mannerlaatan liittymis- tai oikeastaan eroamiskohtaan. Samalla paikalla julistettiin myös Islanti itsenäiseksi valtioksi 17. kesäkuuta 1944. Se on kansallispuisto ja Unescon Maailmanperintö kohde.

Thingvelliristä kävelimme vaikuttavassa kurussa Gullfossin putoukselle, nimi tarkoittaa *kultaista putousta*. Sateiden ja Langjökullin jäätiköiltä sulavan veden ansiosta Gullfossin läpi on virrannut vettä enimmillään 2000 m³/s, jolloin se on hetkellisesti ollut Euroopan suurin vesiputous. Putous muodostuu kahdesta erillisestä putouksesta, joiden korkeus on 32 (11 + 21) metriä. Sen kuohuissa voi aurinkoisena päivänä nähdä sateenkaaren, mutta meidän käynnillä oli pilvistä. Gullfoss on suosittu matkailukohde sillä se sijaitsee lähellä Strokkur – geysiriä, kuumaa vettä suihkuttavaa lähdetä. Geysirillä me ja muut turistit odottelimme vesisuihkua useita minutteja kamerat sojossa, ja onnistuihan se kuva jotenkin kolmannella kerralla.

Erittäin maittava lounas nautittiin Geysir Glima- ravintolassa. Lammas oli niin hyvää, että joku meistä kävi vielä santsaamassa. Alkuruokana oli keittoa ja jälkiruokana pieniä leivoksia kahvin kanssa. Paluumatkalla taisi useampikin pää painua uneen raittiin ilman ja lounaan uuvuttamana.

Reykjavikissa ajoimme Harpaan noutamaan halukkaille liput seuraavan illan konserttiin. Sen jälkeen joukkomme levisi ympäri kaupunkia tutkimaan kauppojen ja museoiden tarjontaa. Viinakaupan puuttumistakin olimme kerran joukolla ihmetelleet, kun lähikaupastamme löytyi vain virvoitusjuomia. Siitähän se Vínbudín löytyi aivan hotellin edessä olevan torin toiselta puolelta kävelykadun varrelta. Ovessa olevan lapun mukaan koko Islannissa on vain 11 alkoholimyymälää, Reykjavikissa tämä ainoa. Islannissakin on ollut kieltolaki.

Torstai 4.6. olikin sitten vapaa päivä. Reykjavikista löytyy paljon mielenkiintoisia eri alojen museoita; Nationalmuseum, Viking Maritim Museum, National Gallery, Reykjavik Art Museum, Phallogological Museum, Valokuvamuseo ja samassa talossa Kaupunginkirjaston kulttuuritalo, Asutusmuseo, eri kuvanveistäjien museoita, Modernin taiteen museo, tässä muutama mainittuna. Ja kyllä me kiersimme; Ristimäet 8 tuntia eri museoissa, Talvenssaaret olivat käyneet ihailemassa Reykjavikia Hallgrimskirkjan kirkkon tornista. Useat meistä tutustuivat myös Valokuvamuseoon ja Merimuseoon. Kaikenlaista löytyi kaupoista: eniten käsinkudottuja islantilaisvillapuseroita, pipoja ja lapasia, kaulahuiveja, shaaleja, sukkia. Opas suositteli merisuolaa, edullista ja hyvää, sitäkin oli erilailla maustettuna. Yhdessä kaupassa oli jopa Lapuan kankureiden tekemiä pellavaliinoja. Löytyi myös Suomi-kauppa, #finnskabudin, nimeltään SUOMI PRKL! Mukaan Suomeen päätyi varmaankin pari pipoa, matkakirjoja, koruja, villalankoja, musiikkia ja ainakin yksi kalannahkakäsilaukku.

Torstai-iltana 13 Kettua kulki kohti Harpaa ja *Islannin sinfoniaorkesterin* konserttia. Osa istui 1.parvella, osa 2.parvella. Kaikilta paikoilta näki ja kuuli hyvin. Harpan konserttisali on yllättävä, kuin kirkkaan punaisella kankaalla vuorattu laatikko. Se on silmiä hivelevän kaunis. Akustiikka oli myös kiitettävä. Orkesteri soitti Berlioziä ja Dvorakia, lisäksi Copelandin

sävellyksen, jonka solistina oli *Dúó Harpverk* (harppu ja 5 erilaista lyömäsoitinta sekä flamencokengät). Mielenkiintoinen musiikki mielenkiintoisesti tulkittuna, harpisti USA:sta ja lyömäsoittaja Alankomaista, se musiikki sai suun hymyyn.

Paluumatkalla hotelliin ohitimme pres. Bill Clintonin kuuluisaksi tekemän nakkikioskin *Bájarins betzu pylsar'* in. Hän oli Reykjavikissa käydessään halunnut pientä hiukopalaa ja oli lähtenyt läheiselle nakkikiskalle ja ostanut Hot Dogin... tai kaksi. Me ostimme samanlaiset á 400 IKR (3 e). Hyvää oli; pehmeä sämpylä, lämmin nakki, ketsuppia, majoneesia ja *kuivattua sipulia*. Sitten olikin kiire nukkumaan, koska herätys oli seuraavana aamuna klo 4 ja lähtö lentokentälle klo 5.

Perjantaina 5.6.

Varhainen herätys, pika-aamiainen ja bussilla kohti Keflavikin kenttää. Lento FI 342 sujui mukavasti torkkuen, ristikoita ratkoen, näytöltä filmiä katsoen, välipalaa nauttien. Helsinki Vantaalla kukin kaappasi laukkunsa, halattiin läksiäisiksi ja toivotettiin pitkämatkalaisille hyvää matkaa kotiin Rovaniemelle. Halattiin Leenaa ja kiitettiin järjestelyistä. Ulkona odotti lämmin Suomen kevät ja auringon paiste.

Yhteenveto

Tämä matka oli pieni raapaisu Islannin erikoista pintaa. Saaren historia on mielenkiintoinen, kieli kuulostaa jotenkin tutulta, mutta ei sitä olekaan. Se muistuttaa muinaisnorjaa ja kielen omalaatuisuutta on osattu vaalia. Hauskalta kuulostaa toivotus Bless bless! (lausutaan bläss bläss) = Hei hei! Islantilaiset lukevat eniten maailmassa väkilukuun suhteutettuna, mitä muuta sitä pimeinä talvikuukausina tekisi. Islannin maantieteellinen ja geologinen rakenne on ainutlaatuinen. Monessa elokuvassa se on saanut näytellä kuun pintaa. Reykjavikin rakennukset olivat kauniita ja värikkäitä pienehköjä taloja, värikkäästi maalattuja. Talojen päädyissä oli hauskoja muraaleja. Onhan joukkoon tietenkin rakennettu muutama moderni torni, jotka hieman töröttävät esiin horisontissa. Näistä rakennuksista usea oli kirkkoja ja ne eivät hypi niin silmille, mutta kaipa ne laatikkotornit ovat hotelleja ja pankkeja. Minua viehättivät lukuisat patsaat ja muistomerkit ympäri kaupunkia puistoissa ja julkisten rakennusten edessä, myöskin vanhojen talojen pihoilla. Islannissa on useita kuuluisia kuvanveistäjiä, joiden kotimuseot sijaitsevat Reykjavikin kaupungin alueella.

Sää sitten. Näiden päivien aikana oli navakka, aika kylmä tuuli, varsinkin siellä Kultaisella kierroksella. Silloin oli kaikki mukana tuodut lämpöiset vaatteet tarpeen. Torstaina paistoi aurinko heleänä ja lämmittikin hieman, iltapäivällä satoi vettä muutaman tunnin. Mutta kun ei tuullut, sade tuntui lempeältä ja pehmeältä. Talvisin sää voi olla rankka, saattaa sataa joka päivä lunta ja vettä vuoron perään. Ja aina taitaa tuulla. Golf-virta pitää lämpötilan kohtuullisena.

Kun matkasta jää sellainen tunne, että tänne pitäisi tulla uudelleen, silloin matka on onnistunut. Minulle jäi se tunne!

Kiitokset jokaiselle matkatoverilleni: Leena Tamlander-Pulli ja Matti Pulli, Kirsti ja Matti Ristimäki, Marja-Leena Ahvala, Riitta Kiianlinna ja Martti Turunen, Raili ja Atte Larma, Sonja ja Joli Lindgren, Christina Liukkonen, Saara ja Maunu Saarinen, Margaretha Starck, Ingegerd Tallqvist, Saara ja Jorma Talvensaari, Pirkko Toivio ja Salli Korpela.

Teksti ja kuvat Riitta Virtasalmi